

فصل هفتم: مسئولیت‌های مدنی، انتظامی و کیفری در معاملات طلا

مبحث دوم: تخلفات صنفی در معاملات طلا

مقدمه

بازار طلا و جواهر در ایران به دلیل ارتباط مستقیم با حقوق مالی مردم، گردش حجم قابل توجهی از سرمایه، حساسیت کالا و تأثیرگذاری بر اعتماد عمومی، همواره تحت نظارت مقررات صنفی و انتظامی قرار داشته است. فعالان این حوزه، علاوه بر رعایت قواعد عمومی قراردادها و قوانین مدنی، مکلف به رعایت الزامات خاص صنفی هستند که هدف آن‌ها ایجاد شفافیت در معاملات، حمایت از مصرف‌کنندگان، جلوگیری از تقلب و حفظ نظم اقتصادی بازار است.

تخلفات صنفی در معاملات طلا، برخلاف جرایم کیفری، لزوماً دارای عنصر مجرمانه نیستند؛ بلکه غالباً ناشی از نقض مقررات حرفه‌ای، الزامات اتحادیه‌ای و تکالیف قانونی واحدهای صنفی هستند. با این حال، برخی تخلفات صنفی در شرایط خاص می‌توانند زمینه‌ساز مسئولیت مدنی یا حتی کیفری نیز شوند.

مهم‌ترین تخلفات صنفی در بازار طلا عبارت‌اند از: عدم صدور فاکتور معتبر؛ درج اطلاعات نادرست در فاکتور؛ تخلف در اعلام قیمت؛ فروش طلای فاقد مشخصات قانونی؛ عدم رعایت مقررات مربوط به وزن و عیار؛ انجام فعالیت بدون مجوز؛ تبلیغات گمراه‌کننده؛ تخلفات مرتبط با معاملات آنلاین طلا.

1. مبانی قانونی نظارت صنفی بر بازار طلا

1- جایگاه نظام صنفی در معاملات طلا

فعالیت طلافروشان، سازندگان مصنوعات طلا، فروشندگان سکه و فعالان مرتبط با این حوزه، تابع مقررات نظام صنفی کشور است.

هدف نظام صنفی، ایجاد چارچوب قانونی برای صدور مجوز فعالیت؛ کنترل عملکرد واحدهای صنفی؛ رسیدگی به تخلفات حرفه‌ای؛ حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان است.

فعالیت در بازار طلا به دلیل ماهیت خاص این کالا، نیازمند رعایت استانداردها و ضوابط بیشتری نسبت به بسیاری از کالاهای دیگر است.

۲- تفاوت تخلف صنفی و جرم

یکی از مسائل مهم در دعاوی بازار طلا، تشخیص تفاوت میان تخلف صنفی و جرم کیفری است.

تخلف صنفی: رفتاری است که مقررات صنفی را نقض می‌کند و معمولاً توسط مراجع نظارتی صنفی رسیدگی می‌شود. مانند عدم نصب قیمت؛ عدم صدور فاکتور؛ رعایت نکردن مقررات اتحادیه.

جرم: رفتاری است که قانون‌گذار برای آن مجازات کیفری تعیین کرده است. مانند کلاهبرداری؛ جعل فاکتور؛ فروش مال غیر؛ تقلب در عیار با قصد فریب. ممکن است یک رفتار هم‌زمان دارای دو جنبه باشد؛ یعنی ابتدا تخلف صنفی محسوب شود و در شرایط خاص وصف کیفری نیز پیدا کند.

2. تخلف عدم صدور فاکتور فروش طلا

۱- اهمیت فاکتور در معاملات طلا

فاکتور طلا مهم‌ترین سند اثباتی معامله میان خریدار و فروشنده است.

به دلیل ارزش بالای طلا، فاکتور علاوه بر اثبات خرید، اطلاعات مهمی درباره موضوع معامله ارائه می‌دهد، از جمله: مشخصات فروشنده؛ تاریخ معامله؛ نوع طلا؛ وزن؛ عیار؛ اجرت ساخت؛ مبلغ معامله؛ مالیات و هزینه‌های قانونی.

۲- آثار حقوقی عدم صدور فاکتور

عدم صدور فاکتور معتبر موجب ایجاد مشکلات متعددی برای خریدار می‌شود، از جمله: دشواری اثبات مالکیت؛ مشکل در فروش مجدد طلا؛ دشواری اثبات ادعا در دادگاه؛ افزایش احتمال اختلاف درباره وزن و قیمت. از نظر صنفی، خودداری از صدور فاکتور، تخلف محسوب شده و می‌تواند موجب برخورد انتظامی و صنفی شود.

۳- فاکتور غیرواقعی یا ناقص

صدور فاکتور نیز باید همراه با درج اطلاعات صحیح باشد.

مواردی مانند: درج وزن کمتر یا بیشتر از واقع؛ اعلام عیار غیرواقعی؛ ثبت قیمت خلاف واقع؛ حذف مشخصات ضروری معامله؛ می‌تواند موجب مسئولیت‌های شدیدتر شود.

3. تخلف در اعلام قیمت طلا

۱- اهمیت شفافیت قیمت در بازار طلا

قیمت طلا تابع عوامل متعددی است، از جمله: قیمت جهانی طلا؛ نرخ ارز؛ قیمت روز بازار داخلی؛ اجرت ساخت؛ سود قانونی فروشنده. به دلیل تغییرات سریع قیمت، شفافیت در اعلام قیمت اهمیت زیادی دارد.

۲- مصادیق تخلف در اعلام قیمت

برخی رفتارهای متخلفانه عبارت‌اند از: اعلام قیمت غیرواقعی برای جذب مشتری؛ دریافت مبلغی بیش از قیمت اعلام‌شده؛ عدم تفکیک هزینه‌های معامله؛ پنهان کردن اجرت یا هزینه‌های اضافی.

۳- آثار حقوقی تخلف قیمتی

در صورت دریافت وجه اضافی برخلاف مقررات یا توافق، مشتری می‌تواند: استرداد مبلغ اضافی؛ طرح شکایت صنفی؛ در صورت وجود شرایط، مطالبه خسارت؛ را درخواست کند.

4. تخلف در وزن و عیار طلا

۱- اهمیت عیار در معاملات طلا

عیار، میزان خلوص طلا را مشخص می‌کند و یکی از اساسی‌ترین ویژگی‌های تعیین‌کننده ارزش آن است. در ایران، مصنوعات طلا معمولاً با عیار مشخص عرضه می‌شوند و هرگونه اختلاف میان عیار واقعی و عیار اعلام‌شده می‌تواند موجب ورود خسارت به مشتری شود.

۲- تخلف در اعلام عیار

مصادیق تخلف عبارت‌اند از: فروش طلای با عیار پایین‌تر از مقدار اعلام‌شده؛ ارائه اطلاعات نادرست درباره خلوص طلا؛ استفاده از علائم یا مشخصات غیرواقعی.

۳- نقش آزمایش و کارشناسی

در اختلافات مربوط به عیار، تشخیص موضوع معمولاً نیازمند بررسی تخصصی است. کارشناسی می‌تواند مشخص کند: عیار واقعی طلا؛ میزان اختلاف؛ ارزش مالی خسارت.

5. فروش طلای فاقد مشخصات قانونی

۱- ضرورت وجود مشخصات فنی

طلا باید دارای مشخصاتی باشد که امکان شناسایی و ارزیابی آن را فراهم کند. این مشخصات شامل: وزن؛ عیار؛ مشخصات سازنده یا تولیدکننده در موارد لازم؛ اطلاعات مربوط به معامله. است.

۲- عرضه مصنوعات فاقد استاندارد

عرضه طلایی که مشخصات لازم را نداشته باشد، می‌تواند موجب: کاهش اعتماد عمومی؛ ایجاد اختلاف در معاملات؛ دشواری تشخیص اصالت کالا؛ شود.

6. فعالیت بدون مجوز در بازار طلا

۱- ضرورت مجوز فعالیت

فعالیت حرفه‌ای در بازار طلا نیازمند رعایت مقررات مربوط به دریافت مجوزهای قانونی است. هدف از این الزام: کنترل صلاحیت فعالان بازار؛ جلوگیری از فعالیت افراد ناشناس؛ حمایت از حقوق مشتریان است.

۲- پیامدهای فعالیت غیرمجاز

فعالیت بدون مجوز می‌تواند موجب: توقف فعالیت؛ برخورد مراجع نظارتی؛ ایجاد مسئولیت در برابر مشتریان.

شود. در صورتی که فعالیت غیرمجاز همراه با دریافت وجوه مردم یا اقدامات متقلبانه باشد، امکان طرح عناوین کیفری نیز وجود دارد.

7. تخلفات تبلیغاتی در بازار طلا

۱- ضرورت صداقت در تبلیغات

تبلیغات در بازار طلا باید اطلاعات صحیح و قابل اثبات ارائه کند. به ویژه در معاملات سرمایه‌ای، تبلیغات می‌تواند بر تصمیم اقتصادی افراد اثر مستقیم داشته باشد.

۲- نمونه‌های تبلیغات گمراه‌کننده

مانند: تضمین سود قطعی از خرید طلا؛ وعده افزایش حتمی قیمت؛ معرفی طلا به عنوان سرمایه‌گذاری بدون ریسک؛ اعلام موجودی یا امکانات غیرواقعی.

۳- آثار تبلیغات خلاف واقع

تبلیغات گمراه‌کننده ممکن است موجب: مسئولیت صنفی؛ مسئولیت مدنی در جبران خسارت؛ در موارد شدید، مسئولیت کیفری شود.

8. تخلفات صنفی در معاملات آنلاین طلا

با توسعه سکوهای دیجیتال، برخی تخلفات جدید در بازار طلا ایجاد شده است. مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

۱- عدم شفافیت درباره موجودی واقعی

پلتفرم باید مشخص کند طلای ثبت‌شده در حساب کاربران دارای پشتوانه واقعی است یا خیر.

۲- عدم ارائه اطلاعات کافی درباره قرارداد

کاربر باید بداند: مالک چه چیزی می‌شود؛ طلا کجا نگهداری می‌شود؛ امکان تحویل چگونه است؛ مسئولیت پلتفرم چیست.

۳- اختلال در ارائه خدمات

عدم امکان: فروش طلا؛ برداشت دارایی؛ دسترسی به حساب؛ در صورتی که ناشی از قصور پلتفرم باشد، می‌تواند موجب مسئولیت شود.

۹. مراجع رسیدگی به تخلفات صنفی طلا

تخلفات صنفی معمولاً از طریق سازوکارهای قانونی مربوط به نظام صنفی بررسی می‌شوند.

مراجع مرتبط ممکن است شامل: اتحادیه مربوطه؛ بازرسی‌های صنفی؛ سازمان تعزیرات حکومتی در موارد مقرر؛ سایر مراجع قانونی حسب موضوع باشند. شدت واکنش قانونی می‌تواند متناسب با نوع تخلف متفاوت باشد.

جمع بندی

تخلفات صنفی در معاملات طلا بخش مهمی از اختلافات این بازار را تشکیل می‌دهد. برخلاف جرایم کیفری که نیازمند اثبات عناصر جرم هستند، تخلفات صنفی عمدتاً بر نقض مقررات حرفه‌ای و الزامات قانونی فعالیت مبتنی هستند.

مهم‌ترین تخلفات صنفی در بازار طلا عبارت‌اند از: عدم صدور فاکتور معتبر؛ درج اطلاعات خلاف واقع؛ تخلف در وزن و عیار؛ اعلام قیمت غیرشفاف؛ فعالیت بدون مجوز؛ تبلیغات گمراه‌کننده؛ تخلفات ناشی از فعالیت سکوها آنلاین.

نظام نظارت صنفی زمانی می‌تواند موجب افزایش اعتماد عمومی شود که علاوه بر برخورد با تخلفات، موجب شفافیت معاملات، استانداردسازی اسناد و حمایت مؤثر از حقوق خریداران شود.

مبحث سوم: جرایم مرتبط با معاملات طلا

مقدمه

بازار طلا به دلیل ارزش اقتصادی بالا، قابلیت تبدیل سریع به وجه نقد، امکان نگهداری آسان ارزش و حجم قابل توجه گردش مالی، همواره از حوزه‌هایی بوده است که در معرض برخی رفتارهای مجرمانه قرار دارد. گستردگی معاملات نقدی، وجود معاملات غیرحضوری، افزایش خرید و فروش طلای آب‌شده و ظهور پلتفرم‌های آنلاین، در کنار مزایای اقتصادی، زمینه بروز برخی جرایم مالی و اقتصادی را نیز فراهم کرده است.

در تحلیل کیفری معاملات طلا باید میان دو وضعیت اساسی تفکیک کرد:

نخست، اختلافات ناشی از قرارداد و عدم اجرای تعهدات که اصولاً در قلمرو حقوق خصوصی قرار می‌گیرد؛ مانند تأخیر در تحویل طلا، اختلاف درباره قیمت یا عدم توافق درباره شرایط معامله.

دوم، رفتارهای متقلبانه و مجرمانه که با سوءنیت، فریب، تحصیل مال دیگری یا نقض مقررات کیفری همراه است.

بنابراین، صرف زیان در معامله طلا یا کاهش ارزش سرمایه، جرم محسوب نمی‌شود؛ بلکه برای تحقق مسئولیت کیفری باید عناصر قانونی، مادی و معنوی جرم احراز شود.

مهم‌ترین جرایم مرتبط با معاملات طلا عبارت‌اند از: کلاهبرداری؛ خیانت در امانت؛ فروش مال غیر؛ جعل و استفاده از اسناد مجعول؛ تحصیل مال از طریق نامشروع؛ پولشویی؛ اخلال در نظام اقتصادی در موارد خاص.

1. کلاهبرداری در معاملات طلا

۱- مفهوم کلاهبرداری

کلاهبرداری یکی از مهم‌ترین جرایم مالی مرتبط با معاملات طلاست.

مطابق ماده ۱ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری، تحقق این جرم نیازمند آن است که شخص: با توسل به وسایل متقلبانه؛ دیگری را فریب دهد؛ مال او را تحصیل کند. بنابراین، هر معامله ناموفق یا هر ضرر مالی، کلاهبرداری نیست؛ بلکه عنصر فریب و اقدامات متقلبانه نقش اساسی دارد.

۲- مصادیق کلاهبرداری در بازار طلا

الف) فروش طلای غیرواقعی یا فاقد پشتوانه

یکی از مصادیق مهم، دریافت وجه از مشتری در قبال طلایی است که: وجود خارجی ندارد؛ فروشنده توان یا قصد تحویل آن را ندارد؛ اطلاعات خلاف واقع درباره موجودی ارائه شده است. برای مثال، شخصی در یک بستر آنلاین یا غیررسمی ادعا کند مقدار مشخصی طلا برای فروش دارد، وجه دریافت کند، اما اساساً طلایی در اختیار نداشته باشد.

ب) ارائه اطلاعات جعلی درباره مشخصات طلا

اگر فروشنده با هدف فریب مشتری اطلاعات نادرستی درباره: وزن؛ عیار؛ اصالت؛ ارزش طلا؛ ارائه کند و از این طریق وجه بیشتری دریافت نماید، موضوع می‌تواند واجد وصف کیفری باشد.

ج) ایجاد اعتماد کاذب برای جذب سرمایه

برخی اشخاص ممکن است با استفاده از: تبلیغات غیرواقعی؛ معرفی سابقه جعلی؛ ارائه مجوزهای ساختگی؛ وعده سود قطعی؛ افراد را ترغیب به پرداخت وجه کنند. در این موارد، چنانچه رابطه میان اقدامات متقلبانه و تحصیل مال اثبات شود، امکان تحقق کلاهبرداری وجود دارد.

2. خیانت در امانت در معاملات طلا

۱- مفهوم خیانت در امانت

خیانت در امانت زمانی مطرح می‌شود که مالی به صورت قانونی به شخصی سپرده شود و او برخلاف وظیفه امانی خود، نسبت به آن رفتار زیان‌بار انجام دهد.

مطابق ماده ۶۷۴ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات)، در صورتی که اموال یا اسناد به عنوان امانت یا برای استفاده مشخص به شخص سپرده شود و وی آن را: استعمال کند؛ تصاحب کند؛ تلف کند؛ مفقود کند؛ با وجود شرایط قانونی، امکان تحقق جرم خیانت در امانت وجود دارد.

۲- مصادیق خیانت در امانت در بازار طلا

الف) سپردن طلا برای فروش

برای مثال: شخصی تعدادی طلا را به فروشنده یا واسطه می‌سپارد تا آن را به فروش برساند و مبلغ حاصل را پرداخت کند. اگر امین طلا را بفروشد و وجه را بازنگرداند؛ طلا را برای خود بردارد؛ برخلاف توافق عمل کند؛ ممکن است مسئولیت کیفری پیدا کند.

ب) سپردن طلا برای نگهداری

در برخی موارد، طلا نزد شخص دیگری به امانت گذاشته می‌شود. اگر نگهدارنده برخلاف تعهد خود اقدام کند، موضوع می‌تواند از جهت خیانت در امانت بررسی شود.

۳- تفاوت خیانت در امانت و اختلاف قراردادی

صرف تأخیر در انجام تعهد یا ناتوانی مالی، خیانت در امانت نیست. برای تحقق جرم باید: رابطه امانی وجود داشته باشد؛ رفتار مرتکب برخلاف اذن مالک باشد؛ سوءنیت وی احراز شود.

3. فروش مال غیر در معاملات طلا

۱- مفهوم فروش مال غیر

یکی از جرایم مهم در معاملات طلا، انتقال طلایی است که فروشنده مالک آن نیست و اجازه قانونی برای فروش آن ندارد.

مطابق قانون مجازات راجع به انتقال مال غیر، شخصی که مال دیگری را بدون اجازه مالک منتقل کند، در شرایط قانونی مسئولیت کیفری خواهد داشت.

۲- مصادیق فروش مال غیر در بازار طلا

الف) فروش طلای امانی بدون اجازه مالک

برای مثال: شخصی طلا را برای نگهداری دریافت کرده و سپس بدون اجازه مالک آن را به دیگری می‌فروشد.

ب) فروش طلای متعلق به دیگری در معاملات شراکتی

در مواردی که چند نفر در مالکیت طلا شریک هستند، انتقال کل مال بدون اختیار قانونی ممکن است موجب اختلاف و در شرایطی مسئولیت کیفری شود.

4. جعل و استفاده از اسناد مجعول در معاملات طلا

۱- اهمیت اسناد در بازار طلا

اسناد معاملاتی در بازار طلا نقش مهمی دارند، از جمله: فاکتور فروش؛ رسید پرداخت؛ گواهی‌های مربوط به مشخصات طلا؛ اسناد مالکیت یا تحویل به همین دلیل، جعل این اسناد می‌تواند آثار کیفری مهمی داشته باشد.

۲- مصادیق جعل در معاملات طلا

مواردی مانند: جعل فاکتور فروش؛ تغییر وزن یا عیار در اسناد؛ ایجاد رسیدهای جعلی؛ جعل مهر یا امضای فروشندگان؛ می‌تواند حسب شرایط جرم جعل یا استفاده از سند مجعول محسوب شود.

۳- آثار استفاده از فاکتور جعلی

استفاده از فاکتور جعلی ممکن است برای اهدافی مانند: اثبات مالکیت غیرواقعی؛ فروش مجدد طلا؛ دریافت وجه از دیگری؛ صورت گیرد و در صورت احراز شرایط قانونی، مسئولیت کیفری ایجاد کند.

5. تحصیل مال از طریق نامشروع در معاملات طلا

۱- مفهوم جرم

تحصیل مال از طریق نامشروع زمانی مطرح می‌شود که شخص مالی را به دست آورد که منشأ قانونی و مشروع قابل قبولی ندارد. مطابق ماده ۲ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری، تحصیل مال از طریق طرق فاقد مشروعیت قانونی قابل پیگرد است.

۲- مصادیق احتمالی در بازار طلا

از جمله: دریافت وجوه مردم بدون ارائه خدمت یا کالا؛ دریافت سرمایه تحت عنوان فعالیت اقتصادی غیرواقعی؛ کسب درآمد از روش‌هایی که فاقد مبنای قانونی است. البته صرف سود بردن از معاملات طلا یا کسب منفعت اقتصادی، تحصیل مال نامشروع محسوب نمی‌شود؛ زیرا سود تجاری در صورت مشروع بودن فعالیت، حق قانونی شخص است.

6. پولشویی در معاملات طلا

۱- اهمیت بازار طلا در موضوع پولشویی

طلا به دلیل ویژگی‌هایی مانند: ارزش بالا؛ قابلیت انتقال آسان؛ امکان تبدیل سریع به پول؛ می‌تواند در برخی موارد مورد سوءاستفاده برای پنهان کردن منشأ غیرقانونی اموال قرار گیرد.

۲- مفهوم پولشویی

پولشویی فرآیندی است که طی آن تلاش می‌شود منشأ غیرقانونی اموال مخفی یا مشروع جلوه داده شود. در معاملات طلا، این موضوع ممکن است از طریق: خریدهای غیرمتعارف؛ استفاده از اشخاص واسطه؛ معاملات بدون اسناد معتبر؛ انتقال‌های پیچیده مالی؛ رخ دهد.

۳- الزامات پیشگیری از پولشویی

فعالان بازار طلا در حدود مقررات مربوط، مکلف به رعایت الزامات پیشگیرانه هستند، از جمله: شناسایی مشتری؛ ثبت اطلاعات معاملات؛ توجه به معاملات غیرمتعارف؛ گزارش موارد مشکوک در چارچوب قانونی.

7. اخلال در نظام اقتصادی کشور در معاملات طلا

۱- مفهوم اخلال اقتصادی

اخلال در نظام اقتصادی از شدیدترین عناوین کیفری اقتصادی است و تحقق آن نیازمند شرایط خاص قانونی است. صرف انجام معامله طلا یا فعالیت اقتصادی در این بازار، اخلال اقتصادی محسوب نمی‌شود.

۲- شرایط تحقق احتمالی

برای بررسی این عنوان باید عواملی مانند: گستردگی فعالیت؛ میزان تأثیرگذاری بر بازار؛ سازمان‌یافتگی رفتار؛ قصد و شرایط مقرر قانونی؛ بررسی شود.

۳- تفاوت فعالیت اقتصادی و اخلاقی

فعالیت‌هایی مانند: خرید و فروش طلا؛ سرمایه‌گذاری در طلا؛ معاملات تجاری متعارف؛ در صورت رعایت قانون، فعالیت اقتصادی مشروع محسوب می‌شوند. اما رفتارهای سازمان‌یافته با هدف ایجاد اختلال عمده در بازار ممکن است تحت عناوین خاص کیفری بررسی شوند.

۸. جرایم مرتبط با معاملات آنلاین طلا

با توسعه سکوها دیجیتالی، برخی جرایم جدید یا شیوه‌های جدید ارتکاب جرایم سنتی شکل گرفته است. مهم‌ترین موارد عبارت‌اند از:

۱- ایجاد پلتفرم جعلی خرید طلا

در این حالت، شخص با ایجاد سامانه‌ای مشابه یک کسب‌وکار واقعی، اقدام به دریافت وجه از کاربران می‌کند.

۲- فروش موجودی غیرواقعی

اگر سامانه‌ای بدون پشتوانه واقعی اقدام به ثبت فروش طلا کند و هدف آن فریب کاربران باشد، امکان بررسی عناوین کیفری وجود دارد.

۳- سوءاستفاده از اطلاعات کاربران

استفاده غیرمجاز از اطلاعات مالی یا هویتی مشتریان می‌تواند حسب شرایط مسئولیت قانونی ایجاد کند.

جمع بندی

جرایم مرتبط با معاملات طلا باید با دقت و بر اساس عناصر قانونی هر جرم بررسی شوند. ارزش بالای طلا و گردش مالی گسترده این بازار، زمینه ارتکاب برخی جرایم مالی را فراهم می‌کند، اما هر اختلاف یا زیان اقتصادی را نمی‌توان جرم تلقی کرد.

مهم‌ترین جرایم قابل بررسی در این حوزه عبارت‌اند از: کلاهبرداری از طریق معاملات صوری یا اطلاعات خلاف واقع؛ خیانت در امانت نسبت به طلای سپرده‌شده؛ فروش مال غیر؛ جعل فاکتور و اسناد معاملاتی؛ تحصیل مال از طریق نامشروع؛ پولشویی؛ اخلاقی اقتصادی در موارد خاص.

رویکرد صحیح حقوقی در این حوزه، تفکیک دقیق میان ریسک تجاری و اختلاف قراردادی از یک سو و رفتار مجرمانه همراه با سوءنیت و فریب از سوی دیگر است؛ زیرا توسعه بی‌ضابطه مسئولیت کیفری در معاملات اقتصادی می‌تواند موجب کاهش امنیت حقوقی فعالان بازار شود.